

کتاب

توقف پرداخت به مسکن مهر به بهانه انضباط پولی

در سال ۹۲ دولت یازدهم مدعی شد که با انضباط پولی و مالی حرکت کرده است. همان طور که می‌دانید مبلغی برای مسکن مهر پرداخت نشد و در هدفمندی هم کسری بودجه وجود نداشت. با وجود اینکه دولت جدید، مدعی بود خزانه خالی است با این حال ۴۲ درصد بیشتر از سال ۹۱ پرداخت شد. طبق گفته خود آقای روحانی سال ۹۲، ۱۴۸ هزار میلیارد تومان و در سال ۹۱، ۱۰۴ هزار میلیارد تومان از خزانه پرداخت شده است. همین اعداد و ارقام را شما نسبت به سال ۹۰ که اولین سال اجرای هدفمندی یارانه‌ها بود، مقایسه کنید. در سال ۹۰ رشد پایه پولی ۱۱،۴ درصد بود، در حالی که در سال ۹۲ و پس از تغییر دولت، رشد پایه پولی ۱۸ درصد بود. اگر ما انضباط مالی را با شاخص‌ها ارزیابی کنیم، خواهیم دید انضباط در سال ۹۰ که هدفمندی در آن سال اجرا شده از سال ۹۲ که مرحله جدیدی از هدفمندی صورت نگرفته، بیشتر بوده است.

آقای روح الله حسینیان نماینده مردم تهران به من نقل می‌کرد: «بعد از اجرای هدفمندی احمد توکلی را دیدیم. از وی پرسیدم تورم ۷۰ درصدی که می‌گفتی چه شد؟ توکلی گفت: «دو ماه دیگر صبر کن، خواهی دید.» بعد از چند ماه مجدداً وی را دیدم، پرسیدم: برادر! پس این تورم ۷۰ درصدی که می‌گفتی چه شد؟ وی مجدداً پاسخ داد: «دو ماه دیگر صبر کن...» البته پس از اجرا، جنس انتقادات از هدفمندی این نبود که چرا دولت هدفمندی را اجرا کرد، بلکه مخالفان مدعی بودند: چرا دولت قانون را اجرا نکرده است. آقای بهروز مرادی معاون سابق برنامه‌ریزی رئیس‌جمهور که هنگام هدفمندی رئیس سازمان هدفمندی بود به من می‌گفت: یک بار از یکی از اعضای منتقد هیأت رئیسه مجلس پرسیدم: اجرای هدفمندی چطور بود؟ که وی در پاسخ گفته بود، عالی اجرا کردید، اما قانون را اجرا نکردید. البته از سال ۹۱ به بعد که مقوله شوک‌های ارزی در اثر تحریم‌ها بیشتر شد و به زمان انتخابات ریاست جمهوری نیز نزدیک‌تر شدیم، عده‌ای فکر می‌کردند که اگر مشکلات به وجود آمده را ناشی از تحریم‌ها معرفی کنند، نمی‌توانند برای خودشان رأی جمع کنند. لذا همه مشکلات را به گردن هدفمندی و اجرای آن انداختند. اگرچه نهایتاً پیروز انتخابات کاملاً برعکس عمل کرد و راه حل مشکلات موجود در کشور را به توافق با غرب و رفع تحریم‌ها نسبت داد.

گزارش

هدفمندی به صورت پرداخت نقدی و... مباحثی است که در این کتاب مطرح و به برخی ابهامات آن نیز پاسخ داده شده است. در شماره امروز نیز برخی مباحث دیگر پیرامون اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها مطرح شده است.

● آقای دکتر! درباره جلسات بعد از اجرای هدفمندی هم کمی توضیح بدهید. مثل اینکه بعد از هدفمندی جلسات شبانه‌ای برای مدیریت بازارها، هر شب با حضور رئیس‌جمهور و برخی از وزرای اقتصادی برگزار می‌شد.

ستاد هدفمندی یارانه‌ها در آن زمان فعال بود. رئیس این ستاد نیز خود آقای احمدی نژاد بود. تقریباً بخش عمده دولت مانند معاون اول رئیس‌جمهور، معاون برنامه‌ریزی، رئیس کل بانک مرکزی، وزرای اقتصاد، صنعت و بازرگانی، کشاورزی، نفت، نیرو، راه، اطلاعات و کشور و همچنین آقای دکتر فرزین، بهروز مرادی مدیرعامل سازمان رویانیا رئیس ستاد سوخت، عضو آن بودند. مهم‌ترین فعالیت ما در این ستاد این

خزانه دولت روحانی خالی نبود

با وجود ادعای دولت روحانی مبنی بر خالی بودن خزانه، در سال ۹۲ به میزان ۴۲ درصد بیشتر از سال ۹۱، بابت هدفمندی یارانه‌ها پرداخت شد

جلد نخست کتاب محرمانه‌های اقتصاد ایران که بررسی از شرایط اقتصاد ایران در سال‌های فعالیت دولت‌های نهم و دهم است، شرحی از وضعیت اقتصادی کشور در آن سال‌ها را بیان کرده و سیدشمس‌الدین حسینی، وزیر امور اقتصادی و دارایی دولت‌های نهم و دهم نیز بخش‌هایی از اقدامات آن دوره از اقتصاد کشور را تشریح کرده است. اجرای هدفمندی یارانه‌ها، نحوه مدیریت آن، تعیین رقم ۴۵ هزار و ۵۰۰ تومانی یارانه نقدی، تصمیم به اجرای هدفمندی به صورت پرداخت نقدی و... مباحثی است که در این کتاب مطرح و به برخی ابهامات آن نیز پاسخ داده شده است. در شماره امروز نیز برخی مباحث دیگر پیرامون اجرای طرح هدفمند کردن یارانه‌ها مطرح شده است.

بود که به صورت آنلاین مسائل را رصد می‌کردیم. این جلسات هر شب بعد از نماز مغرب و عشاء شروع می‌شد و تا زمانی که کار و بحث وجود داشت، ادامه پیدا می‌کرد. علاوه بر بررسی حوادث و اتفاقات راجع به هدفمندی، براساس گزارش‌های ارسالی، پیشرفت و مشکلات کار بررسی می‌شد. مثلاً در یکی از جلسات مطرح شد که کارخانه‌های آرد قبلاً به صورت امانی کار می‌کردند. به طوری که دولت گندم را به این کارخانه‌ها امانی تحویل می‌داد و آنها نیز این گندم را به آرد تبدیل می‌کردند، بعد می‌فروختند و کارمزد دریافت می‌کردند، پس نیاز به سرمایه در گردش نداشتند ولی حالا نیاز به منابع برای خرید گندم پیدا کرده بودند.

اگر می‌خواستیم براساس روال عادی تصمیم‌گیری شود باید از طریق بانک مرکزی، اقدام می‌کردیم. اما در این ستاد خیلی راحت و به سرعت تصمیم‌گیری

شد و تصمیم گرفته شد به مدت ۲ ماه که زمان گردش کارخانه آرد است، گندم به صورت نسیه به این کارخانه‌ها داده شود و خیلی راحت چنین مشکلاتی حل شود. خاطر هست برای اجرای فاز دوم به درخواست آقای غضنفری وزیر صنعت، معدن و تجارت، برای سخنرانی در جلسه‌ای دعوت شدم. در اثنای جلسه فردی بلند شد و با صدای بلند گفت: من مسئول فلان بخش آرد هستم، دولت قرار بود ما را حمایت کند اما هیچ فعالیت و کمکی به ما صورت نگرفت. آقای غضنفری در آن لحظه حضور ذهن نداشت و با سعه‌صدر خاصی بر حمایت از تولیدکنندگان تأکید مجدد کرد. اما بنده وقتی پشت تریبون قرار گرفتم خطاب به آن فرد گفتم مگر تحویل نسیه گندم به کارخانه آرد حمایت محسوب نمی‌شود. شما از دولت چگونه حمایتی می‌خواهید؟ شما قبلاً گندم امانی تحویل گرفته و آن را تبدیل به آرد می‌کردید و در

اول گذشته شد و تقریباً تا چند ماه بعد از اجرای هدفمندی نیز ادامه داشت.

● قسط نخست یارانه نقدی را از چه محلی تأمین کردید؟ ابهامات در این باره زیاد است.

در قانون پیش‌بینی شده بود که برای پرداخت قسط اول از بانک مرکزی تنخواه بگیریم، لذا از آن تنخواه استفاده کردیم. وقتی ما قیمت‌ها را اصلاح کردیم، طبیعتاً ۴۵ تا ۶۰ روز دیگر قبوض به دست مردم می‌رسید و یک مدت زمانی هم مردم مهلت پرداخت دارند، بنابراین برآورد ما این بود که حدود ۳ ماه تأخیر نقدینگی داشته باشیم. بنابراین به مرور در حال پرداخت تنخواه بانک مرکزی بودیم. گرفتن تنخواه هم فقط در سال اول اجرا اتفاق افتاد. اگر یادتان باشد در مرحله اول یارانه‌ها، مبلغ دو ماه یک‌جا پرداخت می‌شد که بعد از آن برای کمتر شدن وقفه، رقم، ماهانه پرداخت شد. خود این تدبیر یعنی ماهانه کردن پرداخت‌ها به پر کردن شکاف نقدینگی و بازپرداخت تنخواه گردان نیز کمک کرد.

در سال ۹۲ دولت یازدهم مدعی شد که با انضباط پولی و مالی حرکت کرده است. همان طور که می‌دانید مبلغی نیز برای مسکن مهر پرداخت نشد و در هدفمندی هم کسری بودجه وجود نداشت. با وجود اینکه دولت جدید، مدعی بود خزانه خالی است با این حال ۴۲ درصد بیشتر از سال ۹۱ پرداخت شد. طبق گفته خود آقای روحانی سال ۹۲، ۱۴۸ هزار میلیارد تومان و در سال ۹۱، ۱۰۴ هزار میلیارد تومان از خزانه پرداخت شده است. همین اعداد و ارقام را شما نسبت به سال ۹۰ که اولین سال اجرای هدفمندی یارانه‌ها بود، مقایسه کنید. در سال ۹۰ رشد پایه پولی ۱۱،۴ درصد بود، در حالی که در سال ۹۲ و پس از تغییر دولت، رشد پایه پولی ۱۸ درصد بود. اگر ما انضباط مالی را با شاخص‌ها ارزیابی کنیم، خواهیم دید انضباط در سال ۹۰ که هدفمندی در آن سال اجرا شده از سال ۹۲ که مرحله جدیدی از هدفمندی

● جلسات هدفمندی تا چه زمانی ادامه داشت؟
جلسات تا یک ماه در دفتر رئیس‌جمهور با حضور شخص دکتر احمدی نژاد ادامه داشت، هر شب و به صورت مستمر. تا زمانی که مطمئن شدیم اتفاق خاصی در بازار رخ نمی‌دهد، جلسات را برگزار کردیم. اما بعد از یک ماه، دیگر ریاست جلسات برعهده آقای رحیمی معاون